

PIENA NOZARES LATVIJĀ ANALĪZE

EKSPERTU ZIŅOJUMS 2011.GADS

Sagatavoja Biedrība „Latvijas Holšteinas šķirnes lopu audzētāju asociācija”

SATURS

IEVADS	2
1.Nozares rādītāji	2
2.Piena kvotas Latvijā.	4
3.Ciltsdarbs	6
4.Atražošana.....	7
5.Piena cenas Eiropas Savienībā un pasaulē.....	11
6.Nozarē iesaistītās organizācijas	11
7.Atbalsts nozarei.....	12
8.Nozares problēmas.....	13
9.Nozares problēmu risinājumi.....	13

IEVADS

Latvijas ģeogrāfiskais izvietojums un klimatiskie apstākļi ir piemēroti nodarboties ar lopkopību. Piena ražošana ir viena no lopkopības iespējām Latvijā, ar ko Latvijas iedzīvotāji jau nodarbojas vairākus gadu simtus. Tādējādi mums ir izveidojušās ļoti spēcīgas piensaimniecības tradīcijas, kā piemēram: garšīgi piena produkti, cilvēki, kas pārzina piena īpašības un cilvēki, kam patīk nodarboties ar dzīvnieku kopšanu. Latvijā pat ir izveidota sava govju šķirne.

Protams, laikam ejot tirgus diktē savus noteikumus un par situāciju šobrīd Latvijas piena nozarē, par iespējām uzlabot to, par problēmām, kas traucē veiksmīgi konkurēt piena tirgū Eiropas Savienībā (ES) un pasaulē. Par šiem jautājumiem būs šajā darbā.

1. Nozares rādītāji

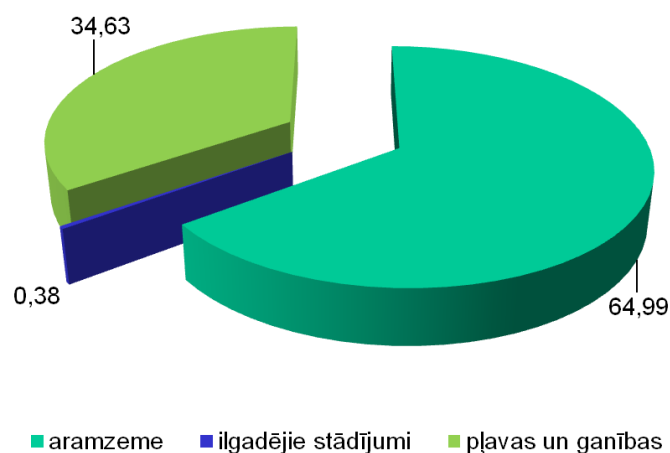
Analizējot piensaimniecību Latvijā, ir jāsāk ar izpratni, cik Latvijā kopā ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme un cik no šīs zemes ir pļavas un ganības. Zāle ir svarīgākais, kas ir nepieciešams piena ražošanai, ko galvenokārt izmanto ganībām un ziemas krājumu gatavošanai. Siens un skābbarība ir, galvenais, rupjās lopbarības avoti Latvijā. Nedaudz izmanto arī salmus, bet pārsvarā gan pakaišiem.

Lauksaimniecības zemju sadalījums Latvijā

	2010.gads
Izmantotā lauksaimniecībā izmantojamā zeme	1805500
aramzeme	1173400
Ilggadīgie stādījumi	6800
Pļavas un ganības	652500

Avots: LR Centrālās Statistikas pārvaldes dati

Lauksaimniecības zemju sadalījums Latvijā 2010. gadā (%)

Avots: LR Centrālās Statistikas pārvaldes dati

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes sadalījums pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, atspoguļo atšķirīgu informāciju, no tās, kas iespējams iegūt Lauku atbalsta dienesta sniegtajā informācijā.

Kopsavilkums par atbalstam deklarētajām kultūraugu platībām 2011. gadā, ha

Kultūra	Platība, ha
ziemas kvieši	200573
vasaras kvieši	110024
rudzi	28324
tritikāle	9765
ziemas mieži	3754
vasaras mieži	92895
auzas	57495
griķi	9327
ziemas rapsis	44083
vasaras rapsis	77244
kartupeļi	15060
Kopā, ha	648544

Avots: Lauku atbalsta dienesta dati

Pēc šiem datiem varam izrēķināt, ka ar pļavām un ganībām ir aizņemti 889 521 ha, jeb 57,83%.

Analizējot piensaimniecību, svarīgs rādītājs ir lopu blīvums un cik lielas saimniecības ir Latvijā. Kāds ir to sadalījums procentuāli pēc govju skaita ganāmpulkā. Latvijā ir pārstāvēti visu lielumu ganāmpulki. Lopu blīvums ir 2,35 liellopi/ha.

2. Piena kvotas Latvijā.

Ar Latvijas iestāšanos ES piena ražotājiem tika piemērotas piena kvotas. Piena kvotu sistēma nodrošina precīzu piena ražošanas un realizācijas uzskaiti un kontroli gan no kvantitatīvā, gan no kvalitatīvā aspekta, un nodrošina priekšnoteikumus piena ražošanas pārstrukturēšanai.

Saskaņā ar ES likumdošanu, t.s. „piena kvotas gads” jeb atskaites periods saistībā ar piena kvotām atšķirībā no kalendārā gada ilgst no 1.aprīļa līdz nākamā gada 31.martam. Valsts kopējās piena kvotas valsts rezervi veido kvotu daudzums, kas iegūts no darījumiem ar piena kvotām un piemērotajām sankcijām.

Sākotnēji Latvijai piešķirtais kopējās valsts piena kvotas apjoms bija 695 395 tonnas, kas bija apmēram 60% no iestāšanās sarunās prasītā apjoma. Taču, pamatojoties uz veiktajiem pārstrukturēšanās pasākumiem nozarē, Latvijai 2006.gadā tika piešķirta papildus piegādes kvota 33 253 tonnu apmērā.

Savukārt, no 2008.gada 1.aprīļa Latvijas kopējā piena kvota bija 743220,960 tonnu, ieskaitot palielinājumu par 2% saskaņā ar 2008.gada 17.marta Padomes regulu Nr.248/2008 ar ko groza Regulu Nr.1234/2007 attiecībā uz valstu piena kvotu. Saskaņā ar iepriekš minēto regulu piena kvota katru gadu tiek palielināta par 1%.

Latvijas kopējā piena kvota 2010./2011.kvotas gadam bija noteikta 758 160 tonnu apmērā, no kā 738 964 tonnas veido valsts piegādes piena kvota un 19 195 tonnas – tiešās tirdzniecības piena kvota. Piegādes kvota Latvijā 2010./2011. kvotas gadā veidoja 97,4% no kopējās piena kvotas, kas nozīmē, ka salīdzinot ar iepriekšējo kvotas gadu rādītājs ir palicis nemainīgs.

Latvijas kopējā piena kvota

Pēc Lauksaimniecības datu centra informācijas (uz 01.04.2011), piegādes kvotas izpilde 2010./2011.kvotas gadā bija 87,66%, kas salīdzinot ar iepriekšējo kvotas gadu ir palielinājusies par 3,5%, bet tiešās tirdzniecības piena kvotas izpilde bija 99,9%, kas salīdzinot ar iepriekšējo kvotas gadu ir pieaugusi par 14,5%, 2009./2010.kvotas gadā tā bija – 84,62%.

Latvijai piešķirtā piena kvota pa gadiem (uz kvotas gada sākumu) un tās izpilde (t)

Kvota	2008./2009.	2009./2010	2010./2011.	2011./2012.*
Valstij piešķirtā kopējā piena kvota, t.sk.:	743 220,960	750 653,17	758 159,7	765 741,3
piegādes kvota	725 538,102	719 683,007	738 964,267	746 545, 864
tiešās tirdzniecības kvota	17 682, 858	30 970,163	19 195,434	19 195, 434
Piegādes kvotas izpilde, %	91,38 %	84,62 %	87,66 %	48,83 %
Piegādes kvotas izpilde, tonnas	661 052,996	608 973,566	647 796,683	365 279, 476
Tiešās tirdzniecības kvotas izpilde, %	73 %	85,32 %	99,9 %	–
Tiešās tirdzniecības kvotas izpilde, tonnas	12 907, 911	26 425,1	19 190,37	–

Avots: LDC; * dati uz 17.10.2011.

2010./2011.kvotas gadā Latvijā bija reģistrēti 12 234 kvotas īpašnieki, kas ir par 15% mazāk kā iepriekšējā kvotas gadā un par 34% mazāk kā 2008./2009.kvotas gadā.

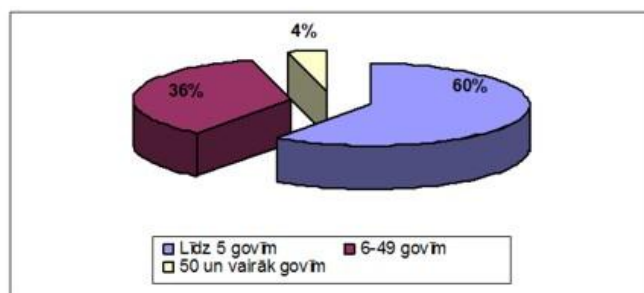
Salīdzinot 2010./2011. kvotas gadā aktīvo piena ražotāju skaita izmaiņas pa piena kvotas veidiem, tad piegādes piena kvotas īpašnieku skaits samazinājies par 7%, bet tiešās tirdzniecības piena kvotu īpašnieku skaits samazinājies par 31%. Tendence samazināties tiešās tirdzniecības kvotas īpašnieku skaitam ir izskaidrojama ar to, ka būtiski palielinoties piena iepirkuma cenai un iepirkuma apjomiem pārstrādes uzņēmumos, piena ražotājiem kļuva izdevīgāk pienu piegādāt pārstrādei, līdz ar to daudzi piena ražotāji, kuriem ir abu veidu piena kvotas, tiešās tirdzniecības kvotas pārveidoja uz piegādes piena kvotām, lai varētu vairāk pienu realizēt piegādes kvotas ietvaros nekā tiešajā tirdzniecībā.

Reģistrēto piena kvotu īpašnieku skaits

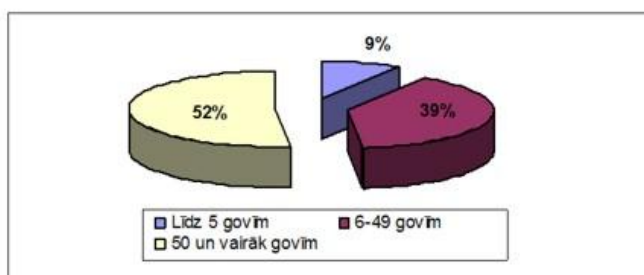
	2008./2009.	2009./2010.	2010./2011.	2011./2012.*
Piena kvotas īpašnieku kopējais skaits, t.sk.:	18 658	14 516	12 234	11 814
<i>Aktīvie piegādes kvotas īpašnieki</i>	<i>16 097</i>	<i>11 667</i>	<i>10 832</i>	<i>10 377</i>
<i>Aktīvie tiešās tirdzniecības kvotas īpašnieki</i>	<i>1 492</i>	<i>1 971</i>	<i>1 342</i>	<i>≈ 1200</i>

Avots: LDC, * dati uz 01.10.2001

Izvērtējot kvotas apguves rādītājus pēc pārdotā piena apjoma atkarībā no saimniecības lieluma (1. un 2.attēls) 2011.gadā lielie kvotas īpašnieki (50 un vairāk govju) kopējā struktūrā veido tikai 4% no visiem kvotas īpašniekiem, bet pārdod 52% no visa pārdotā piena daudzuma, savukārt mazie 1-5 govju saimniecību īpašnieki, kuru ir 60% no visiem kvotas īpašniekiem, pārdod tikai 9% no visa pārdotā piena daudzuma. Otrs lielākais īpatsvars pārdotā piena apjomā – 39% – ir 6 – 49 govju saimniecībām, kuras sastāda 36% kopējā saimniecību struktūrā.

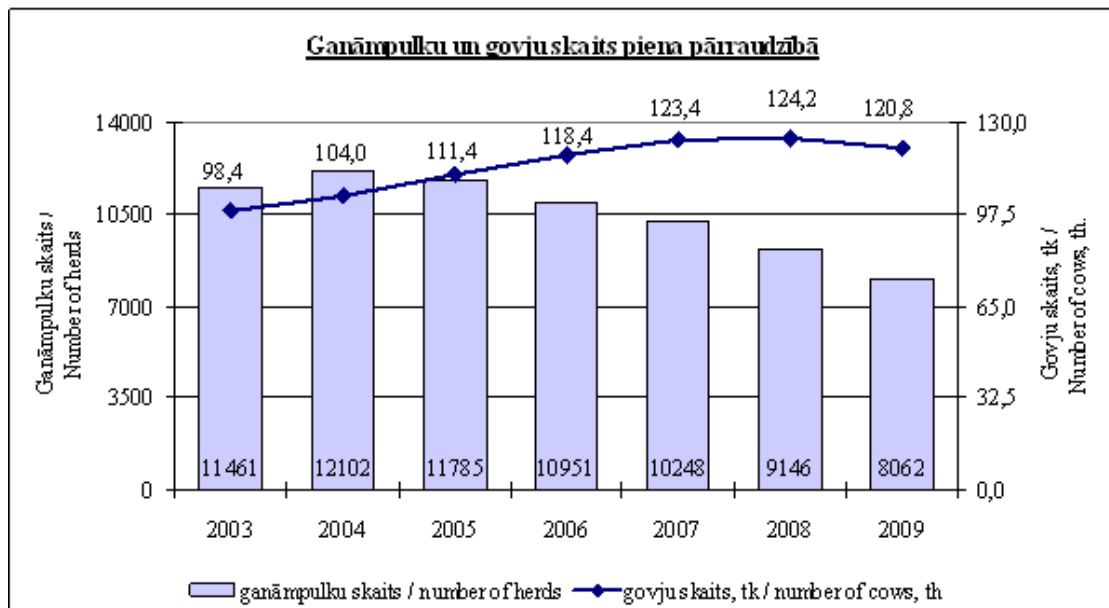
1.attēls, avots: LDC Pārdotā piena daudzuma attiecība pret valsts kopējo PG kvotu, sadalījums pēc saimniecības lieluma 2010./2011. kvotas gads

2.attēls, avots: LDC Kvotas īpašnieku skaits pēc saimniecības lieluma uz 2010./2011. kvotas gads

3. Ciltsdarbs

Lai veiksmīgi vadītu piena ganāmpulku un plānotu augstāku izslaukumu no govju gadā liela nozīme ir ciltsdarbam. Ļoti svarīgi ir izprast, kur mēs esam un kur vēlamies būt. Pēc LDC datiem veidotajos grafikos varam redzēt, ka ganāmpulku skaits ir samazinājies, bet govju skaits, kurām veic pārraudzību ir palielinājies. Šī palielinājuma iemesls varētu būt subsīdiu politika, jo atbalsts tiek maksāts par pārraudzībā esošu dzīvnieku. Laba tendence ir, ka vidējo govju skaits pārraudzības ganāmpulkos palielinās.

Tālāk sekojošās tabulās ir atspoguļota informācija par atražošanas rādītājiem un standarta rādītājiem. Šeit ir redzams, ka Kopējo ganāmpulku skaits ir 7696, bet uz valsts atbalstu pretendē apmēram 4000 ganāmpulki, no 120 093 govju apmēram 85 000 govju saņem atbalstu. Kas ir svarīgi, ka Latvijas pirmpienes saražo 90% no pieaugušas govju piena. Vēlams ir 70%, tāpēc varam secināt, ka ģenētiskais potenciāls netiek izmantots. Būtu vēlams pievērst lielāku uzmanību sabalansētai ēdināšanai. Tāpat arī piena ieguves apstākļiem, jo ja somatiskā šūna ir augstāka par 200 000, tad neiegūtais piens ir 5% uz katru 100 000 somatiskām šūnām, kas ir 289 kg/govs/gadā.

Republikas rādītāji (dati uz 30.09.2009)

Govju skaits (vidēji) Ganāmpulku skaits = 7696	Perioda ražība (01.10.2008. – 30.09.2009.)						
	Izslaukums, kg	Tauki	Olbaltum vielas	SŠS x 1000			
uz 30.09.2009	365 dienās		%	kg	%	kg	%
123152 (16)	120093.2 (15.6)	5785	4.38	253,4	3.36	194.1	292

4. Atrāžošana

Liela vērtība ir jāpievērš arī atrāžošanas rādītājiem. Vēlamais mērķis, teļi pirmo reizi atnesoties, ir 24 mēneši. Latvijā mēs to sasniedzam par 3,4 mēnešiem vēlāk. Tādējādi piena ražošanā palielinās izmaksas un pietrūkst jaunās paaudzes ar ko aizvietot veco, un pietrūkst dzīvnieku, ar kuriem palielināt ganāmpulku. Tāpat Latvijai būtu iespēja eksportēt vaislas materiālu, kā to ļoti veiksmīgi dara Igaunija.

Pirmais sēklo- jums (teles)	Pirmā atnešanās	Servisa periods	Sēklo- jumi	Ciet- stāvēšana					
Skaits (vidēji)	Vecums	Skaits (vidēji)	Vecums	Skaits (vidēji)	Peri ods	Skaits (vidēji)	Reizes	Skaits (vidēji)	Peri ods
28434 (4)	16.3	29464 (4)	27.6	88798 (12)	133	97784 (13)	1.8	74526 (10)	63

Standartažība pirmpienēm

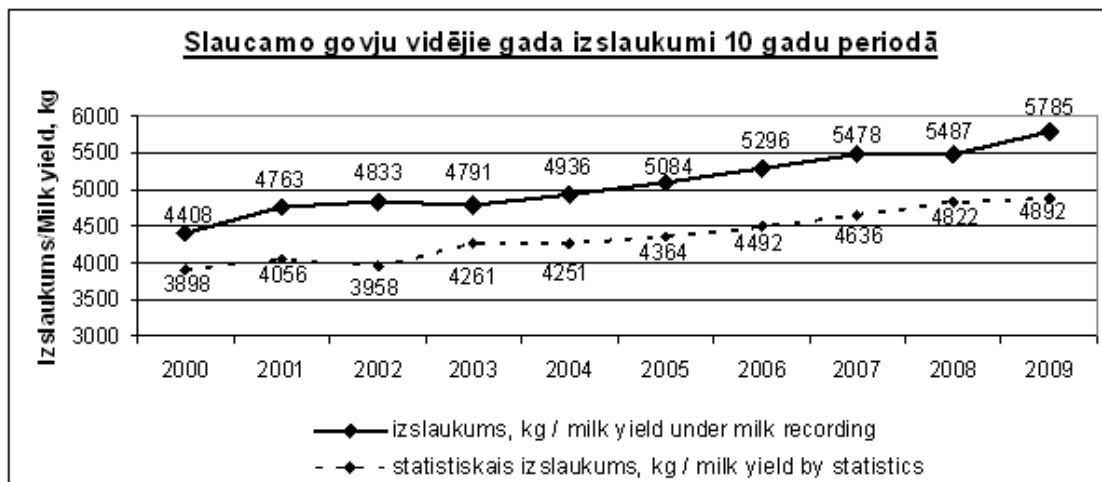
Skaits (vidēji)	Slaukša nas dianas	Izslauku ms, kg	Tauki	Olbalto mvielas	SŠS x1000		
			%	kg	%	kg	%
30867 (4)	375	5342	4.28	228.8	3.27	174.5	123

Standartažība pārējām

Skaitis (vidēji)	Slaukšas dienas	Izslaukums, kg	Tauki	Olbaltu mvielas	SŠS x1000		
			%	kg	%	kg	%
62914 (8)	360	5881	4.36	256.7	3.31	194.5	247

Standartažība visām

Skaitis (vidēji)	Slaukšas dienas	Izslaukums, kg	Tauki	Olbaltu mvielas	SŠS x1000		
			%	kg	%	kg	%
93781 (12)	365	5704	4.34	247.5	3.30	188.0	209

Labākie ganāmpulki pēc 2008./2009. pārraudzības gada izslaukuma.

Govju skaits ganāmpulkā >= 6

Ganāmpulks	Īpašnieks	Novads	Govis uz 30.09.2009	Izslau- kums, kg	Tauki		Olbaltumviel as		SŠS x 1000
					%	kg	%	kg	
LV0487951	Z/s Ceriņi	Rūjienas	118	11297	3,66	414,0	3,37	380,8	176
LV0084404	Z/s Lejas Strupiņi	Jaunpiebalgas	11	11015	4,16	457,8	3,35	369,3	51
LV0005555	Z/s Pilslejas	Kokneses	404	10949	3,86	422,2	3,40	371,8	234
LV0485211	Z/s Pērles	Naukšēnu	65	10684	3,65	390,3	3,20	341,5	285
LV0485615	Z/s Dzintari	Valmieras	81	10601	4,62	489,4	3,36	356,4	306
LV0481571	Z/s Mareni	Burtnieku	50	10513	4,57	480,5	3,48	365,8	71
LV0488992	Z/s Mazdzērvītes	Valmieras	89	10512	4,06	427,0	3,34	351,3	171
LV0480044	Z/s Kalntontes	Rūjienas	74	10490	3,72	390,2	3,31	347,0	172
LV0488259	Z/s Vītoliņi	Beverīnas	82	10288	3,98	409,7	3,48	357,9	79
LV0324142	Z/s Renči	Ķeguma	46	10103	3,76	380,2	3,17	320,3	88
LV0603001	Ik Wil Van Herk	Kokneses	258	10065	4,31	433,4	3,55	357,4	218
LV0383103	Z/s Kalndunduri	Krimuldas	57	10052	4,60	462,5	3,29	330,5	244
LV0186509	Z/s Lejas Palsāni	Viesītes	173	9978	4,41	440,4	3,37	335,9	155
LV0260460	Z/s Veckaņepes	Alojas	48	9881	3,93	388,4	3,27	323,5	131
LV0460530	Z/s Pauri	Smiltenes	71	9830	4,15	408,1	3,49	342,9	228
LV0260870	Z/s Liepiņas D.Grasbergs	Alojas	70	9582	4,47	428,7	3,28	314,2	149
LV0162301	Z/s Rudeņi	Jelgavas	118	9532	4,04	384,9	3,32	316,2	317
LV0440564	Z/s Lapsas	Kandavas	81	9529	4,20	400,4	3,49	332,6	205
LV0486616	Z/s Ceipi	Burtnieku	75	9527	4,18	398,1	3,41	324,9	291
LV0188167	Z/s Kalna Dambrāni	Viesītes	408	9451	3,63	342,7	3,30	312,1	86
LV0480860	Z/s Sporas	Naukšēnu	104	9448	4,07	384,9	3,26	308,4	92
LV0081357	Z/s Pušklaipi	Priekuļu	59	9447	4,04	381,9	3,23	305,0	179
LV0460330	Z/s Kalējiņi 1	Smiltenes	210	9335	4,44	414,2	3,42	318,8	351
LV0604473	Z/s Talči	Naukšēnu	38	9333	3,94	367,8	3,34	311,9	201
LV0462850	Z/s Veckūkuri	Strenču	69	9263	4,05	374,9	3,43	317,4	123

Iepriekš minēto tabulu ar lielu lepnumu ievietoju, lai skeptiskus pārliecinātu, ka Latvijā var ražot pienu augstražīgos ganāmpulkos. Svarīgi, lai izveido sistēmas, kas to palīdz darīt, nevis traucē.

Sekojošā tabulā var redzēt, kā Latvija izskatās ES.

Table 1: Structural information on milk specialised farms by Member State (2007)

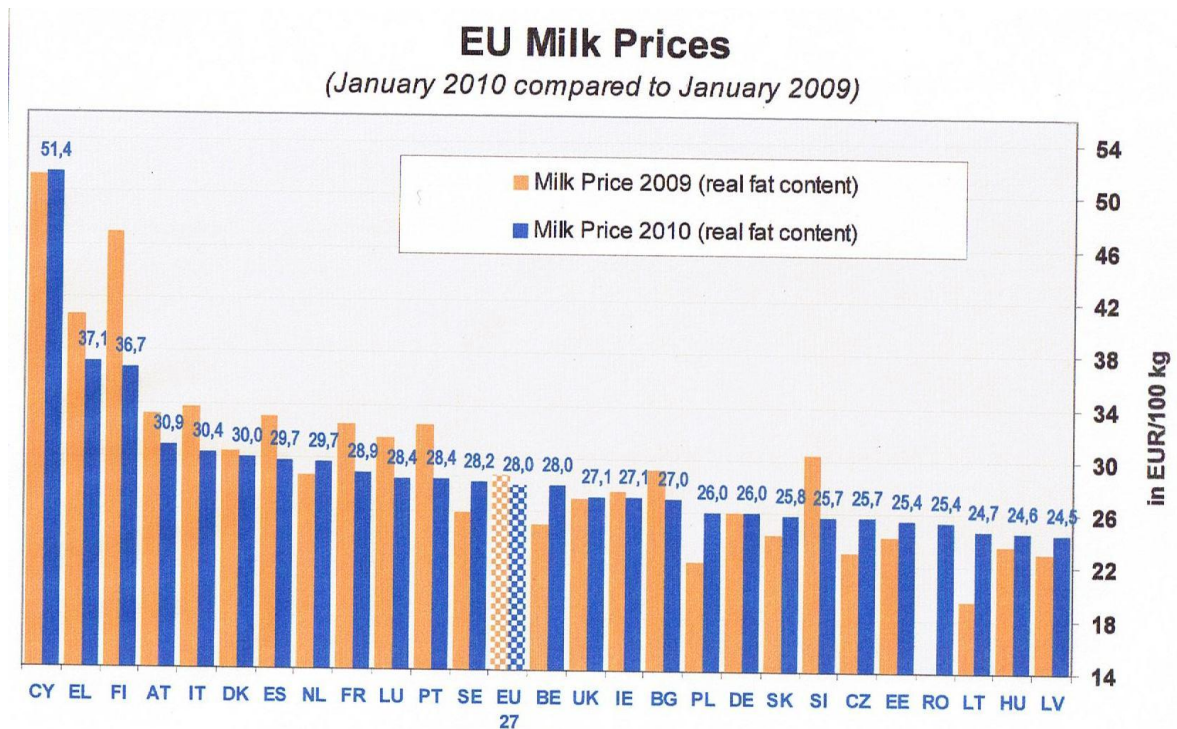
FADN 2007	Specialised milk farms							
	Forage area - ha	Dairy cows - LU	Total labour - AWU	Share of family labour - %	Milk yield - kg/cow	Milk production /farm - tonnes	Milk price - €/tonne	Share of milk production - %
Belgium	39	50	1.6	99%	6 756	340	349	72%
Denmark	81	119	2.2	59%	8 268	984	333	95%
Germany	48	50	2.0	76%	7 190	359	382	85%
Greece	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Spain	16	31	1.5	95%	6 942	217	352	93%
France	59	46	1.8	93%	6 513	300	320	74%
Ireland	54	55	1.6	87%	5 439	300	323	97%
Italy	26	48	2.2	84%	6 993	333	385	93%
Luxembourg	69	43	1.7	92%	7 254	315	352	79%
The Netherlands	44	72	1.6	93%	7 787	558	358	96%
Austria	27	19	1.7	98%	6 755	129	333	61%
Portugal	17	29	2.0	83%	6 842	198	306	99%
Finland	31	24	2.0	91%	8 578	207	361	98%
Sweden	71	53	2.2	76%	8 364	442	323	93%
The United Kingdom	95	118	2.6	65%	7 171	849	316	95%
EU 15	46	51	1.9	84%	7 019	355	349	87%
Cyprus	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
The Czech Republic	175	93	10.4	15%	6 488	605	301	28%
Estonia	156	63	6.0	26%	6 761	428	262	86%
Hungary	55	54	4.5	20%	6 946	375	293	45%
Lithuania	28	14	1.9	87%	5 265	72	249	56%
Latvia	42	14	2.2	72%	5 270	76	269	71%
Malta	6	63	2.6	92%	5 822	368	360	99%
Poland	14	16	1.9	95%	5 303	86	284	63%
Slovakia	699	190	26.9	2%	5 779	1096	302	19%
Slovenia	14	15	2.0	98%	5 654	87	277	80%
EU 10	22	18	2.1	81%	5 567	102	283	56%
Bulgaria	7	10	2.0	73%	3 928	41	269	92%
Romania	3	4	1.9	94%	3 883	17	330	72%
EU2	4	5	1.9	91%	3 889	20	316	76%
EU27	29	31	1.9	86%	6 707	208	342	83%

Source: EU FADN – DG AGRI. Nd: not displayed, fewer than 15 farms in the sample.

Pēc šiem datiem varam redzēt, ka ES vidējais izslaukums ir 6707 kg/govs/gadā, bet Latvijā 5270 kg/govs/gadā. Šie ir 2007. gada dati, kas bija atrodami. Latvijas vidējais ir audzis un sasniedz 5700 kg/govs/gadā, kas ir vērtējama kā pozitīva tendence.

5. Piena cenas Eiropas Savienībā un pasaulē

Šī tabula atspoguļo, ka Latvijā ir viszemākā piena cena ES. Iepazīstoties ar datiem www.milkprices.nl var redzēt, ka Latvijā ražo pienu ar vidējo cenu vienā līmenī ar Jaunzēlandi.

6. Nozarē iesaistītās organizācijas

Latvijas piena ražotāju intereses tiek pārstāvētas divos līmeņos. Tās ir horizontālās organizācijas, kas pārstāv visu lauksaimnieku intereses, tai skaitā, piensaimnieku, un nozaru organizācijas.

- Horizontālās
 - Biedrība Lauksaimnieku Organizāciju Sadarbības Padome
 - Biedrība Latvijas Statūtsabiedrības asociācija
 - Latvijas Zemnieku federācija
 - Biedrība Latvijas Jauno zemnieku klubs
 - Zemnieku Saeima
 - Latvijas Lauku Atbalsta asociācija
 - Biedrība Lauksaimnieku apvienība
 - Latvijas Lauksaimnieku kooperatīvu asociācija
 - Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija

Pārsvārā nozaru organizāciju pamata mērķi ir ciltisdarbs, piens ir tikai pakārtota problēma. Tiešu pienu ražotāju interešu pārstāvēniecību ir uzņēmusies Piena ražotāju asociācija, bet uz šo brīdi Latvijas zemnieki ir ļoti neaktīvi, strādāšana caur asociāciju praktiski nenotiek. Kaut ES tieši piena ražotāju asociācija ir ļoti spēcīgs lobijs piena ražotāju interešu pārstāvēniecībā.

- Nozaru
 - Latvijas Piena ražotāju asociācija

- Biedrība Latvijas Holšteinas šķirnes lopu audzētāju asociācija
- Biedrība Šķirnes dzīvnieku audzētāju savienība
- Piena kooperatīvi
- Biedrība Latvijas Zilā govys

7. Atbalsts nozarei

Visā pasaulē, bet it īpaši Eiropas Savienībā nav iedomājama lauksaimniecība bez atbalsta. Pamatojums tam ir, ka bez atbalsta pārtika būtu daudz dārgāka. Varbūt jā un varbūt nē. Jo uz šo brīdi daudzas lauksaimniekiem esošās vajadzības ES pērkam dārgāk nekā citur pasaulē. Tāpat šie atbalsti katrā ES valstī ir ļoti atšķirīgi, kas ļoti kropļo kopējo tirgu un neveido vienlīdzīgu attieksmi.

- Eiropas Savienības atbalsts:
 - **VPM** (Vienotais Platību maksājums). Tas ir apmēram: **52Ls/ha, 2012.=59Ls/ha, 2013.=65Ls/ha**
 - **PVTM** (Papildus valsts tiešais maksājums). **Īpašais atbalsts par pienu:**
 - ✓ 30 – 80 t/gadā **-7.70 Ls/t**
 - ✓ Virs 80 t/gadā – **6.30 Ls/t**
 - **Atdalītais PVTM par izpildīto piena kvotu** iepriekšējā kvotas gadā. Apmēram **20 Ls/t**
 - **Atdalītais PVTM par liellopiem**, kas pēc LDC datiem uz 01.01.2011. ir ganāmpulkā no 01.07.2010.- 01.01.2011.: **30Ls/dzīvnieks/gadā**, kas vecāks par 8 mēnešiem (līdz atnešanās), bullis, vērsis
 - **PVTM par kautiem un eksportētiem dzīvniekiem**, kas vecāki par 8 mēnešiem un ir ganāmpulkā ilgāk par 2 mēnešiem: apmēram **22,70 Ls/dzīvnieks/gadā**
 - Vēl pastāv atsevišķa atbalsta sistēma Vides maksājumi, kas paredzēti bioloģiskajiem piena ražotājiem.

Katra ES valsts drīkst piešķirt nacionālo atbalstu, protams, ierobežoti. ES atļauj valstij segt 70 % no izmaksām, kas ir sniegti ciltsdarba jomā (lineārā vērtēšana, ierakstīšana ciltsgrāmatā, pāru atlase utt.)

- Nacionālais atbalsts:
 - **44 Ls/govs/gadā**. Tiek piešķirts par katru govi ar vidējo izslaukumu virs 5000kg/gadā, iepriekšējā noslēgtā laktācijā, un visām pirmpienēm uz noteiktu datumu. Apmēram 4000 pretendenti ar apmēram 85 000 govju.
 - 1. un 3.lakt govys **5.40 Ls/govs/gadā** par lineāro novērtēšanu. Apmēram 30 000 govju.
 - Datu uzturēšana LDC un pārraudzības analīzes: **5,20Ls/govs/gadā**
 - Pāru atlases izdevumi **0.10 Ls/govs/gadā**. Neizmanto pilnīgi visām govīm. Tikai daļai. 2011.gads pirmais gads, kad šāda programma ieviesta.
 - **70 Ls/govs/gadā**, pirmpienei, pārbaudes bulļu meitai. Apmēram 450 dzīvnieki gadā.
 - **360 Ls/gadā** sertificētam vaisliniekam, apmēram 80 dzīvnieki.
 - **6 Ls/govs/gadā** par ierakstīšanu ciltsgrāmatas A sadaļā, apmēram 1650 govys.

8. Nozares problēmas

- Pienšaimnieku interešu pārstāvēniecība ir vāja
- Zemie platību maksājumi - īpaši zālājiem.
- Akcīzes nodoklis. Intensīvām pienšaimniecībām akcīzes nodokļa atbalsts ir daļējs, jo ar aptuveni 100 l/ha nepietiek, ja zālājus pļauj vairāk nekā divas reizes gadā.
- Zemā piena cena pienšaimniekam un augstā piena cena veikalā
- Lauksaimniecības speciālistu trūkums gan universitātes, gan arodskolas līmenī. Arī profesionālu pasniedzēju trūkums.
- PVD struktūra. Veterinārmedicīnas kvalitāte.
- LDC – Lauksaimniecības Datu centrs struktūra. Zemnieku dati nav aizsargāti. Pārdodot dzīvnieku, valstij ar pārvietošanas aktu no ES regulām prasās, pārvietot dzīvnieku no vienas novietnes uz otru. Latvijā tiek pārvietoti arī ciltsdarba dati.
- Piena kvalitāte
- Eksports, Imports. Latvija vietējā tirgū var patērēt noteiktu daudzumu produktu, tāpēc liela problēma ir importētie produkti, kas samazina patērēto Latvijas produktu īpatsvaru Latvijā.
- Zemkopības ministrijas un tās pakļautībā esošo institūciju darbība. Strādājot pie šā referāta secināju, ka mēs zemnieki tērējam savu laiku meklējot problēmas risinājumus.

9. Nozares problēmu risinājumi

- Latvijas pienšaimniecības ilgtermiņa programmas izveide un īstenošana. Iestāšanās ES piena ražotāju asociācijā, kas kā iepriekš minēts, ir liels piena ražotāju lobijs ES.
- Aktīvs darbs pie KLP. Aktīvam piena ražotājam ir vismaz 2-5 pļāvumi gadā.
- Iekrāsotās degvielas ieviešana. Piena nozarē, tas būtu īpaši nepieciešams, jo nākotnē tirgus pieprasa ražot intensīvi. Veicot aprēķinus, vēlamais dzīvnieku blīvums ir 0,5 -1 dzīvnieks/ha, tas nozīmē, ka degviela pietiek no 3-6 mēnešiem. Ja šo neievieš, Latvijas intensīvie piena ražotāji ir nostādīti nevienlīdzīgos konkurences apstākļos gan valsts, ES līmenī. Īpaši nesaprotama ir pretestība pret šo pasākumu. Papildus vēlos informēt, ka Igaunijā, Zviedrijā, Dānijā, Holandē u.c. ES valstīs iekrāsotā degviela fermerim ir bez limita, tik cik nepieciešama.
- Latvijas piena pievienotās vērtības radīšana. Tirdzniecības likuma sakārtošana. Iespējams, zemnieki veido savas veikalu ķēdes. Zemniekiem piederoša pārstrāde.
- Lielāka un stingrāka vērība jāpiegriež praktiskai apmācībai, inventāram, aprīkojumam lauksaimniecības skolās. Pasniedzēju kvalifikācija.
- Strikti jānodala valsts uzraudzība no privāti praktizējoša veterinārārsta pienākumiem. Īpaši sāpīga problēma lielo dzīvnieku veterinārmedicīnā.
- Pārraudzības datiem jāpieder zemniekiem. Tad šie dati būtu jāpērk no saimniekiem gan ģenētiskās vērtības noteikšanai vaisliniekam, gan citiem pasākumiem, kam nepieciešami zemnieku dati privātiem uzņēmumiem..
- Neatkarīgāku, stingrāku kontroles sistēmu, lai līdz patērētājam nonākt droši pārtikas produkti un veidotu vienlīdzīgu konkurenci piena ražotāju starpā. Neizprotama ir piena pārstrādes uzņēmumu atteikšanās analizēt pienu neatkarīgajā Pienšaimnieku laboratorijā, jo
 - ✓ Latvijas Pienšaimnieku Centrālā Savienība;
 - ✓ LR Zemkopības ministrija;
 - ✓ Latvijas Piena Ražotāju Asociācija;
 - ✓ Latgales Lopkopības Biedrība;
 - ✓ B/O Vidzemes Piena Pārraudzības Biedrība;

- ✓ A/S Latgales Ciltslietu un Mākslīgās apsēklošanas stacija;
- ✓ A/S Siguldas Ciltslietu un Mākslīgās Apsēklošanas stacija;
- ✓ A/S Kurzemes Ciltslietu un Mākslīgās Apsēklošanas stacija;
- ✓ Latvijas Šķirnes Dzīvnieku Audzētāju Savienība;
- ✓ z/s Zemturi

ir šīs laboratorijas īpašnieki. Pārsteidzoša ir sistēma, ka pat daži no šīs laboratorijas īpašniekiem uztur savu laboratoriju. Optimizējot visu šo sistēmu, Latvijas piena ražotājs viennozīmīgi varētu maksāt lētāk par piena analīzēm. Tādējādi zemnieki iegūtu finansējumi laboratorijas pakalpojumu modernizēšanai un paplašināšanai.

- Kvalitatīviem piena produktiem vieglāk konkurēt gan vietējā, gan eksporta tirgū. Strādāt pie dažādiem pasākumiem, lai Latvijas patērētājs labprāt izvēlas Latvijas preci.
- Zemnieks nedefinē problēmu, ZM meklē risinājumus. Ļoti stingri turēties gan zemniekiem, gan pārējiem valsts iedzīvotājiem pie „Viens likums, viena taisnība”. Katrs ierēdnis un katrs zemnieks likumu saprot vienādi.

